

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Europa-Kommissionens forslag til forordning om tilskyndelse til forsvarsrelaterede investeringer i EU-budgettet til gennemførelse af ReArm Europe-planen

KOM (2025) 188

Nyt notat.

1. Resumé

Europa-Kommissionen (Kommissionen) har den 22. april 2025 fremsat forslag til forordning om tilskyndelse til forsvarsrelaterede investeringer i EU-budgettet (KOM (2025) 188). Forslaget er modtaget i dansk sprogversion den 3. juni.

Forordningsforslaget er en leverance under Kommissionens ReArm Europe-plan, der skal understøtte en hurtigere og smidigere oprustning af Europa mhp. at styrke europæisk forsvarsparathed frem mod 2030. Forslaget har til formål at tilpasse en række eksisterende EU-programmer til bedre at muliggøre øgede forsvarsrelaterede investeringer under EU-budgettet, herunder projekter med dobbelt anvendelse samt projekter med henblik på udviklingen og kommercialiseringen af nye og disruptive teknologier i Europa.

Der foreslås konkret ændringer til forordningerne, der etablerer hhv. programmet for et digitalt Europa (DEP), Horizon Europe (HE), den europæiske forsvarsfond (EDF), Connecting Europe-faciliteten (CEF), støtte til produktion af ammunition (ASAP) og platformen for strategiske teknologier for Europa (STEP).

Forslagets foranstaltninger finansieres gennem omprioritering af eksisterende midler fra de berørte programmer. Der lægges med forslaget op til at tilføre det Europæiske Innovationscenters (EIC) acceleratorprogram 1,5 mia. DKK fra uallokerede midler fra pilotprojektet for EIC under det tidligere rammeprogram for forskning og innovation, Horizon 2020 (2014-2020).

Forslagets er fremsat i tråd med et andet forslag under ReArm Europe-planen, Kommissionens forslag til en midtvejsevaluering af samhørighedspolitikken, der blev fremsat den 1. april 2025. Her lægges op til at medlemslandene kan omprioritere samhørighedsmidler under programperioden 2021-2027 til EU's strategiske prioriteter, herunder forsvar og sikkerhed.

Regeringen hilser forslaget velkomment og bakker op om formålet med at tilpasse relevante eksisterende EU-programmer og -instrumenter mhp. at tilskynde til og skabe incitamenter for yderligere fælleseuropæiske forsvarsinvesteringer. Regeringen finder det positivt, at der med forslaget skabes klarhed over adgangen til de relevante programmer for forsvarssektoren, og at der ses på at udnytte og understøtte bedre synergi mellem civil og forsvarsrelateret forskning. Regeringen finder det særlig væsentligt, at forslaget bringer reel merværdi og muliggør yderligere investeringer i forsvarsrelaterede projekter, og at forslaget behandles hurtigt og effektivt, så det kan implementeres hurtigst muligt. Regeringen finder det vigtigt, at forslaget ikke foregriber forhandlingerne om EU's næste flerårige finansielle ramme (MFF). Ligeledes vurderes det generelt hensigtsmæssigt, at der i forslaget stilles krav om passende national medfinansiering, således at også EU-støttede udgifter er underlagt en national prioritering i

de enkelte medlemslande af hensyn til at sikre nationalt ejerskab og sund forvaltning af EU-midler.

2. Baggrund

Kommissionen har den 22. april 2025 fremsat forslag til forordning om tilskyndelse til forsvarsrelaterede investeringer i EU-budgettet (KOM (2025) 188). Forslaget er modtaget i dansk sprogversion den 3. juni 2025. Forslaget har hjemmel i TEUF-artikel 114, 164, 172, 173, 175 stk. 3, 176, 177, 178, 182, 183, 188 og 192(1). Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Forordningen er en leverance under Kommissionens ReArm Europe-plan og har til formål at understøtte oprustningen af Europa og levere på ambitionen om en markant styrkelse af Europas forsvarsparathed frem mod 2030. Kommissionen henviser til, at den skærpede sikkerhedspolitiske situation i Europa kræver en øget grad af solidaritet og koordinering blandt EU's medlemslande for at sikre øgede og vedvarende europæiske forsvarsinvesteringer.

Forslagets formål er fremsat i tråd med et andet forslag under ReArm Europe-planen, Kommissionens forslag til en midtvejsevaluering af samhørighedspolitikken, der blev fremsat den 1. april 2025. Her lægges op til at omprioritere samhørighedsmidler under programperioden 2021-2027 til EU's strategiske prioriteter, herunder forsvar og sikkerhed. Der blev taget forhandlingsmandat for dette forslag i Folketingets Europaudvalg den 23. maj 2025. For yderligere henvises der til Udenrigsministeriets samlenotat af 15. maj 2025 ifm. forelæggelsen.

3. Formål og indhold

Forordningen skal tilskynde øgede investeringer inden for forsvarsområdet og sikre en højere grad af fleksibilitet i en række gældende EU-finansieringsprogrammer.

Programmet for et Digital Europa (DEP) har til formål at støtte accelerationen af den digitale transformation af europæisk økonomi, industri og samfund samt øge EU's konkurrenceevne i en global digital økonomi. Der lægges med indeværende forordning op til at skærpe programrets fokus på strategisk autonomi og konkurrenceevne ved at udvide muligheden for at investere i teknologi med dobbelt anvendelse samt gennem et øget fokus på kunstig intelligens.

Horizon Europe er EU's primære program for forskning og innovation. Horizon Europe inkluderer også Det Europæiske Innovationsråds Accelerator (EIC), der støtter teknologier, der har skaleringspotentiale, men som kan være for risikofyldte for private investorer. Indeværende forslag lægger op til, at anvendelsesområdet for accelerationsprogrammet breddes ud til også at omfatte projekter med dobbelt anvendelse. Samtidig tilføres der yderligere finansiering.

Den europæiske forsvarsfond (EDF) har til formål at styrke konkurrenceevne, innovation, effektivitet og teknologisk autonomi i den europæiske forsvarsteknologiske og -industrielle base (EDTIB). Med indeværende forslag lægges der op til at gøre det nemmere for EU-landene at tilføre midler fra andre kilder, herunder samhørighedsmidler, samt frivillige bidrag til EDF. Samtidig lægger forslaget op til at understøtte en hurtigere proces for evaluering og tildeling af midler under EDF til nye og disruptive teknologier.

Connecting Europe-faciliteten (CEF) er etableret for at øge investeringer inden for det trans-europæiske infrastrukturnetværk for at muliggøre synergi mellem transport-, energi- og den

digitale sektor. CEF understøtter bl.a. indsatser inden for militær mobilitet. Med forslaget lægges der op til at understøtte den nødvendige digitale konnektivitet og infrastruktur, som forsvarsprodukter og forsvarsteknologier kræver, med fokus på cloud, kunstig intelligens og kunstig intelligens mega-fabrikker. Med indeværende forslag lægges der ligeledes op til yderligere at understøtte styrkelsen af den militære mobilitet i Europa langs de fire prioriterede militære mobilitetskorrider ved at muliggøre en højere medfinansierings- og præfinansieringsrate for militære mobilitetsprojekter.

Forordning om støtte til produktion af ammunition (ASAP) har til formål at understøtte opskaleringen af den europæiske produktionskapacitet inden for artilleriammunition og missiler. De til forslaget tilhørende midler er anvendt. Med indeværende forslag lægges der op til at muliggøre prioritering af yderligere midler til ASAP gennem frivillige overførsler fra medlemslande. Samtidig lægges der med forslaget op til at forlænge ASAP frem til december 2026.

Platformen for strategiske teknologier for Europa (STEP) har til formål at styrke EU's konkurrenceevne ved at kanalisere finansiering fra 11 eksisterende EU-programmer mod kritiske teknologier for tre udvalgte sektorer. Med indeværende forslag lægges der op til, at forsvarsteknologi anerkendes som en fjerde prioriteret sektor under STEP. Dette vil have effekt på samtlige 11 programmer under STEP¹ og understøtte muligheden for finansiering af forsvarsprojekter, herunder også fsva. støtte til opskalering af forsvarsrelaterede start-ups gennem EIC's acceleratorprogram.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke taget stilling til forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at målet om at sikre EDTIB's konkurrenceevne og tilpasning til den nye sikkerhedspolitiske situation kræver handling på EU-plan og ikke udelukkende kan sikres på nationalt plan.

Regeringen tilslutter sig Kommissionens betragtninger og vurderer på det foreliggende grundlag, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forordningsforslaget vurderes at berøre en række områder, som i Danmark er reguleret i bl.a. våbenloven (lov nr. 920 af 29/08/2019 med senere ændringer) og lovebekendtgørelse nr. 160 af 7. februar 2019 (med senere ændringer) – lov om administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond. Forordningsforslagets betydning for disse områder, vil skulle undersøges nærmere.

7. Konsekvenser

Kommissionen har oplyst, at der ikke er foretaget en konsekvensanalyse, idet der med forordningen ikke introduceres nye instrumenter, men i stedet er tale om tilpasning af eksisterende programmer.

¹ Programmerne under STEP inkluderer: programmet for et digitalt Europa, den europæiske forsvarsfond, EU4Health programmet, Horizon Europe, Innovationsfonden, den europæiske genopretnings- og resiliensfacilitet, den Europæiske Socialfond Plus, den europæiske regionale udviklingsfond, fonden for retfærdig omstilling, samhørighedspolitikken og InvestEU-fonden.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Der er tale om en forordning, som er direkte gældende i dansk ret. Ved gennemførelsen vil det blive vurderet, hvorvidt der er behov for at supplere forordningen med nationale regler i forbindelse med den konkrete udmøntning.

Statsfinansielle konsekvenser:

Forslaget vil have økonomiske konsekvenser i form af omprioritering inden for EU's budget. Forslaget tilføjer 1,5 mia. DKK til EIC gennem omprioritering af uudnyttede midler fra EIC-fonden under Horizon 2020. Alternativt ville disse midler gå tilbage til budgettet mhp. tværgående prioritering og/eller kunne reducere EU-landenes bidrag til EU-budgettet. Forslaget vil således alt andet lige reducere prioriteringsrummet under EU-budgettet, hvoraf Danmark finansierer en andel svarende til ca. 2 pct.

Eventuelle statslige meromkostninger afholdes inden for berørte ministeriers eksisterende økonomiske rammer, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Samfundsøkonomiske konsekvenser:

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Det er vurderingen, at forordningsforslaget kan medføre administrative konsekvenser for erhvervslivet, men det er på det nuværende grundlag ikke muligt at kvantificere størrelsen af de administrative konsekvenser for danske private virksomheder.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget kan understøtte den bredere indsats for et reelt indre marked for forsvarsprodukter ved at understøtte forskning, industri og innovation på forsvarsområdet på tværs af EU-landene samt understøtte finansiering af forsvarsrelateret digital infrastruktur og mobilitet, hvilket kan have positiv indvirkning på det overordnede beskyttelsesniveau i Danmark og EU.

8. Høring

Forslaget har været i ekstern høring i regi af Regeringens Rådgivende Gruppe for dansk forsvarsindustri. Der er alene modtaget eksterne høringssvar fra nedenstående aktører.

Aalborg Universitet (AAU) støtter Kommissionens forslag til forordning om mobilisering af forsvarsrelaterede investeringer i EU (2025/0103). Forslaget åbner nye muligheder for forskning og innovation samt styrker samarbejdet med aktører inden for forsvars- og sikkerhedsprojekter. Det er fornuftigt, at EU mobiliserer flere ressourcer for at fremme udviklingen af europæiske styrkepositioner inden for forsvar og sikkerhed.

Vi vil gerne fremhæve, at forslaget også medfører ændringer i praksis vedrørende håndtering af eksporttilladelser, sikkerhed og klassificeret materiale, som ikke tidligere har været en del af de programmer, som forordningen vil påvirke. Når der åbnes for dobbeltanvendelse i flere af de eksisterende programmer, såsom HORIZON EUROPE, vil det kræve håndhævelse af en række krav i forhold til både eksporttilladelser (hvis associerede lande udenfor EU deltager) og formentligt klassificeret materiale. Der er behov for at etablere faste rammer for håndtering og udveksling af viden og materiale mellem aktørerne. Dette vil også betyde, at der indføres nye krav til samarbejde med aktører uden for EU og de associerede lande til programmerne.

Dansk Erhverv (DE) takker for muligheden for at bidrage og ser positivt på de overordnede rammer af Kommissionens forslag, som vurderes at kunne gøre det lettere for danske virksomheder med interesse i forsvarsindustrien at modtage forsvarsrelaterede investeringer i EU.

Dansk Industri (DI) støtter tiltag, der øger den finansielle fleksibilitet for EU's programmer på forsvarsområdet. Det er et vigtigt skridt for medlemslandene at der stilles flere økonomiske midler til rådighed for deres forsvarsindustrier, der står midt i en oprustning. Eksisterende programmer, som EDF og Horizon, bidrager positivt til EU innovation og autonomi, men der er potentiale for et bedre samspil mellem disse, som i dag opererer alt for søjleopdelt. Her kunne man bl.a. kigge på ansøgningsprocesserne der med fordel kunne strømlines på tværs af programmerne, dels for at nedsætte arbejdsbyrden for ansøgere, dels for at effektivisere samarbejdet og fleksibiliteten på tværs af EU apparatet.

Dansk Metal (DM) bakker vi overordnet op om forslaget – ikke mindst henset til, at forslaget bidrager til at binde europæisk sikkerhed og europæiske industriarbejdspladser bedre sammen. Endvidere peger forslaget i samme retning, som vi i Dansk Metal har anvist i vores EU-udspil: "Europa skal være et produktionskontinent: 10 forslag fra Dansk Metal til Europa-Parlamentsvalget 2024", som blev lanceret sidste år. Forsvarsindustriens arbejdspladser er generelt gode og højteknologiske arbejdspladser qua blandt andet den høje grad af forsknings- og teknologisamarbejde i forsvarsindustrien, hvilket eksempelvis regeringens egen tidligere forsvarsindustrielle strategi fra 2021 har peget på.

Nationalt Forsvarsteknologisk Center (NFC) byder forslaget velkomment, idet det er udtryk for langt højere samtænkning af forsvar og sikkerhed med EU's- instrumenter. Det noteres, at det åbner for en ny tilgang til civile-militære synergier, hvilket bidrager til at styrke EU's merværdi. Det gælder f.eks. dual-use i EU's konkurrenceinstrumenter og accelerator, samt tilpasning af regelsættet inden for Forsvarsfonden for at øge incitamenterne til samarbejde.

Det vil samtidig åbne for nye arbejdsfelter og potentielt markant større finansiering, som Danmark må tage bestik af. Også i en dansk kontekst vil der være behov for øget integration og koordinering af civile og militære indsatser og at hjælpe danske aktører til at forstå og positionere sig som europæiske spillere. Det kræver bedre prioritering, mere holdspil og større fokus på tidlig adgang. Der ses også behov for en fælles finansieringsramme på tværs af EU- og NATO-initiativer samt en styrket koordinering mellem relevante ministerier og aktører

9. Generelle forventninger til andre medlemslandes holdninger

EU's medlemsstater har indledende budt forslaget velkomment, og der er generelt bred opbakning til at tilskynde yderligere forsvarsrelaterede investeringer inden for EU-budgettet.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag til forordning om tilskyndelse til forsvarsrelaterede investeringer velkommen og støtter ambitionen om yderligere investeringer i forsvarsområdet. Regeringen bakker op om de foreslåede ændringer til relevante eksisterende EU-programmer, der skal bidrage til mere klarhed over adgangen til de relevante programmer for forsvarssektoren samt åbne muligheden for yderligere investeringer i forsvarsrelaterede projekter med det formål at styrke europæisk forsvarsindustri og Europas forsvarsparathed og evne.

Regeringen ser positivt på at udnytte og understøtte bedre synergi og gensidig inspiration mellem civil og forsvarsrelateret forskning og udvikling, men bemærker samtidig, at midler fra EU's rammeprogram for forskning og innovation ikke bør anvendes på udelukkende forsvarsprojekter. Regeringen finder det centralt, at princippet om fremragende forskning ikke undermineres.

Regeringen finder det særligt væsentligt, at forordningen bringer reel merværdi i forhold til at muliggøre yderligere investeringer i forsvarsrelaterede projekter gennem de eksisterende EU-programmer og understøtter det fælleseuropæiske samarbejde om forsvarsprojekter. Dertil finder regeringen det vigtigt at behandle forslaget hurtigt og effektivt mhp., at det hurtigst muligt kan implementeres.

Regeringen finder det vigtigt, at forslaget ikke foregriber forhandlingerne om den næste flerårige finansielle ramme (MFF), herunder ift. fremtidig håndtering af uudnyttede midler og tilbageførsler, der som udgangspunkt bør tilbageføres til det generelle budget med henblik på samlet horisontal prioritering.

Regeringen vurderer det samtidig generelt hensigtsmæssigt at stille krav om passende national medfinansiering, således at også EU-støttede udgifter er underlagt en national prioritering i de enkelte medlemslande, af hensyn til at sikre nationalt ejerskab og sund forvaltning af EU-midler. Regeringen arbejder ligeledes for fuld klarhed om forslagets økonomiske implikationer, herunder hvorvidt forslaget om øgede præ- og medfinansieringssatser kan medføre fremrykning af betalinger.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Økonomiministeren forelagde den 5. marts 2025 Kommissionens ReArm Europe-plan til forhandlingsoplæg.